بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު: 2017/HC-A/157
- އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް: ދިވެހި ދައުލަތު (ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް)

- އިސްތިއުނާފު އަރުވާލެވުނު ފަރާތް:
  - ނަން: ޢާމިރު މުޙައްމަދު
  - ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible]
  - އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A255679
  - މިހާރުގެ އެޑްރެސް: [illegible]

- ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު ތާރީޚު: 15 މާރިޗު 2017
  - ނިމުނު ތާރީޚު: 18 އެޕްރީލް 2017

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު ކޯޓު އަމުރު ނަންބަރު: 145-J/MD/2017/1533
- އަމުރު ނެރުނު ކޯޓު: ޖުވެނައިލް ކޯޓު
- މައްސަލައިގެ ބާވަތް: ބަންދު އަމުރު (ފަސްޓް އެޕިއަރެންސް ހިއަރިންގ)
- އަމުރު ނެރުނު ތާރީޚު: 02 މާރިޗު 2017

- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:
  ފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ޙަމީދު، އިސްފަނޑިޔާރު އަބްދުﷲ ދީދީ، ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު

- **ދަޢުވާގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/1533 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނިންމާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލައިގަތް ޤަޟިއްޔާއެކެވެ.

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]. [illegible]/ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

- **ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:**

01- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/1533 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ ކޯޓުއަމުރަކީ، 2016 ޑިސެންބަރު 25 ވަނަ ދުވަހު 20:58 ހާއިރު ށ. ފުނަދޫ/ [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible]/ [illegible]. [illegible]، [illegible] މުޙައްމަދުއާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، 03 ޖަނަވަރީ 2017 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެން 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] މުޙައްމަދު ބަންދުގައި ބަހައްޓަން އަމުރުކުރުމަށް ދައުލަތުން އެދި މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު: MF/157044 "ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން ހުށަހަޅުއްވުމުން، [illegible] މުޙައްމަދުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ބަންދުން [illegible] [illegible]، 2017 ޖަނަވަރީ 02 ވަނަ ދުވަހު ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އަމުރަކާމެދު [illegible] އޮތީއެވެ.

02- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/1533 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވުމުގައި [illegible] ނުވަތަ ޤާނޫނީ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމުން، އަންނަނިވި ނުކުތާތައް ފާހަގަކޮށް، [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ. އެގޮތުން،

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ: ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/1533 ކޯޓު އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި 46 ވަނަ މާއްދާއާއި، "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޤާނޫނު"ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގައި [illegible] [illegible] މީހުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ [illegible] އުސޫލާ ޚިލާފަށް [illegible] [illegible] އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ: ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި "މަތީ މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަށް އެއަށްވުރެ ދަށު މަރުޙަލާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އުސޫލު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގައި އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/33 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާއިރު، ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރު ނެރުއްވިއިރު، އެއުސޫލަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރައްވައި އަމުރު ނެރުއްވާފައިވާ ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާއެވެ.

03- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/1533 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި [illegible] [illegible] [illegible] ފާހަގަކުރައްވައި

ހުކުމްކުރުމުގައި ބަލާފައިވާ ގޮތުގެ މައްޗަށް ބަލައިލާއިރު، ހުކުމްކުރުމުގައި ބެލުންތެރިވެފައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފުލްބެންޗުން އެއްބަސްވެ ނިންމާފައިވާ ގޮތް ފާހަގަކޮށްލަމެވެ.

(ހ) ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައިވާ މީހެއްގެ ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރުމާއި ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގެ ގަވާއިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައި ބަންދުކުރުމަށް 5 ސަބަބުތަކެއް ބަޔާންކޮށްފައި، އެއީ ސަބަބެއް ހުށަހަޅާ ނުވަތަ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހުގެ ބަންދު މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 48 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާއި 49 ވަނަ މާއްދާއަށް ބެލުމުން އަންނަނިވިއެވެ؛

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއި "ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހުން ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރުމާއި ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގެ ގަވާއިދު" ގެ 7 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލައިލާއިރު، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ އަސާސީ ހައްގެއް ގެއްލިދާނެ ގޮތަށް ބަންދުކުރުމަކީ ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމެއް ކަމަށާއި، ބަންދުކުރެވޭ މީހާ ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުކުރުމާއި، ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމާއި، ބަންދުން ދޫކޮށްލުމުގައި ޝަރީޢަތުން ބަލަންޖެހޭ ހަމަތަކާއި ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ ހައްގުތަކަށް ޚިޔާލު ކުރަންޖެހޭ ކަމުގައި ބަންދުގެ މުއްދަތު ދިގުކުރުމުގައި ބަލަން އަންނަނިވިއެވެ؛

ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ބަންދުކުރެވޭ މީހަކު، ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށް ސާބިތުކުރެވެންދެން ކުށެއް ނުކުރާ މީހެއްގެ ގޮތުގައި ބެލުމަށް ހައްގުވެއެވެ، ބަންދުކުރެވޭ ކޮންމެ މީހަކު ޤާނޫނީ ގޮތުން ދިފާޢުވުމަށް ހައްގުވާނެއެވެ، އަދި އެކަން ތަހުގީގުކުރުމުގައި ހެކި ލިބެން ހުރުމާއި، ބަންދުގައި ހުރުން ލާޒިމުވާ ސަބަބެއް ނެތްނަމަ، ބަންދުން ދޫކޮށްލަން ޖެހޭނެއެވެ، އަދި ޝަރީޢަތަށް ހާޒިރުވުމާއި، ބަންދުގެ ތަހުގީގެއް ކުރުމާއި، ދިފާޢުކުރުމުގެ ފުރުޞަތު ލިބިދިނުމަށް ހައްގުވެއެވެ، އަދި

ހުކުމްކުރުމުގެ ކުރިން ދައުވާކުރުމުގެ ބިން ޤާއި ބިޔާ ފަރާތްތަކަށް ފުރުޞަތު ދިނުމުގެ ޖެހޭކަމަށް ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 2010/SC-A/19 ޤަޟިއްޔާގައި ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވާކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

(ށ) މިމައްސަލައިގެ ފުރަތަމަ ފަރާތްކަމުގައިވާ ގ.ބޭރުމާގެ/ މާލެ، ސޯމޯސް، ފާރިހު މުޙައްމަދުދީގެ ދައްކަން ދެފަރާތުގެ ދައުވާއާއިގުޅޭ 2016 ޑިސެމްބަރު 25 ވަނަ ދުވަހު 20:58 ގައި ހ. މާލެ/ މިރޭޖް ބޮޑުކަރ ސާޙިލް، ފާރިހު މުޙައްމަދުދީގެ އިތުރުން ބަދަލު ގެނެސް ފަސްވަރަކު ގޮތުގެ ޢަމަލުކުރިގެ ތަޖުރިބާގެ ކުރިމަތިން، ސޮލޫޝަން ލީސިން ސަރވިސްގެ ނަންބަރު: MF/157044 "ބަންދުގެ ދުއްކަރު އިޤްރާރުކުރެވުނު ހުރަހެއް ހުރި" އިންނަމަ، ދައުލަތުގެ ފައިސާއެއް ދިފާޢުއާއިގެ ނަމާނޭގައި ދަރަނިވެރިވާ ވަކިކަމެއްކަން އެނގެން އޮތުމަށްފަހު، ފާރިހު މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުގެ ޙަޤީޤަތުގައިވާ އަދާކުރެވޭ ސޮލޫޝަން ލީސިން ސަރވިސަން މީހުން ތަރުޖަމާ ނިޔާމާ ޢާއްމުކޮށް ޖަހަނގޮތުގެ އަދާކުރުން ވާޖިބުވާ ފަރާތަކީ މައްސަލައަށްކަން ދައުލަތުގެ ވާރުތަވާން ދަރަނިވެރިވާ ވަކިކަމެއްކަން އެނގެން އޮތުމާއި؛

ފާރިހު މުޙައްމަދުގެ މައްޗަށް ދައުލަތުގެ ޙަޤީޤަތުގައިވާ މައްސަލައިގައި ކަނޑައެޅިވާ ގޮތުގައި، މައްސަލައިގެ ދައްކަވާ ހުކުމަށް ވާކަމުގެ ދިފާޢުގެ ބަރުވަލާ، މި މައްސަލައިގައި ފާރިހު މުޙައްމަދު މިންގަނޑު އޮޅި ހުރި ޢަމަލުކުރިން ކުރަނގައި ދަރަނިގައި ބަދަލުދީފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ހުކުމް ނިންމަވާފައެވެ.

މިގޮތުން، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތަކަށް ބަލާއިރު، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/1533 ގެ ޤަޟިއްޔާގައި ބަލައިގެން ދަރަނިވެރިގެ ފަރާތުން ސަރުކާރަށް އަދާ ކުރަން މިމައްސަލަ ދަރަނިވެރިވާގޮތަށް ކަނޑައަޅާ ހުކުމް ބާޠިލު ނުކުރެވޭނެއެވެ.

• **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ކަންތައްތަކާއި އަދާވާ ގަޟިން ހުކުމްގެ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2017/1533 ގެ އަމުރާ ބަލައިގެ ގެންދިޔަގޮތް ހުކުމް ސަލާމަތް ނިންމަވާފައިން

މިޤަޟިއްޔާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި
ޙުކުމްކޮށްފީމެވެ.